

กลวิธีการตอบคำชมของเพศหญิงและเพศชายที่ปรากฏ
ในภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทย

พงศ์ปณต โชติทุม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2549

ISBN 974-502-753-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ พงศ์ปณต โชติทุม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.สุชาดา รัตนวาณิชยพันธ์)

..... กรรมการ

(ดร.อุบล ธเนศชัยคุปต์)

..... กรรมการ

(ดร.อานนท์ ไชยสุริยา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.สุชาดา รัตนวาณิชยพันธ์)

..... กรรมการ

(ดร.อุบล ธเนศชัยคุปต์)

..... กรรมการ

(ดร.อานนท์ ไชยสุริยา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชูจิตต์ เขียวสมบุญ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข วัจนสุนทร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

ขอขอบพระคุณ ดร.สุชาดา รัตนวานิชย์พันธ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำและแนวคิดในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่ การกำหนดขอบเขตวิทยานิพนธ์ การกำหนดขอบเขตการวิจัย การจัดทำแบบการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนและการเรียบเรียงเรียงวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นประโยชน์สำคัญมากต่อความสำเร็จของงานวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.อุบล ธเนศไชยคุปต์ กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นด้านการกำหนดขอบเขตและความถูกต้องของการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนแนวทางการศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.อานนท์ ไชยสุริยา กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ดร.สมโภชน์ เอนกสุข ที่ให้คำแนะนำและเชื้อเพื่อตำราทางด้านสถิติ อันเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์, อาจารย์ธนาวัฒน์ ทองวิจิต และ อาจารย์ภมรเทพ บุตรด้วง ผู้ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลแลกเปลี่ยนความรู้ทางภาษาศาสตร์ การเก็บรวบรวมข้อมูลและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑล สงวนเสริมศรี อธิการบดีมหาวิทยาลัย นเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา ผู้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา แก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คุณโสภา ไชติทุม ผู้เป็นบิดา และคุณอุไร ไชติทุม ผู้เป็นมารดา ผู้ที่วางรากฐานชีวิตและการศึกษาที่ดี และขอขอบคุณ คุณพัทธยา ไชติทุม ผู้เป็นน้องสาว ผู้ที่เสียสละให้การสนับสนุนและให้ช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนเป็นกำลังใจที่สำคัญต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสมอมา

ประโยชน์อันใดที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ย่อมเป็นผลจากความกรุณาของท่านที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้ประสบผลสำเร็จในที่สุด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งต่อพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

พงศ์ปณต ไชติทุม

45911099: สาขาวิชา: ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร; ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร)

คำสำคัญ: คำชม/ การตอบคำชม/ กลวิธีการตอบคำชม/ เพศ/ ภาพยนตร์

พงศ์ปณต โชติทุม: กลวิธีการตอบคำชมของเพศหญิงและเพศชายที่ปรากฏใน ภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทย (GENDER-BASED DIFFERENCES IN COMPLIMENT RESPONSE STRATEGIES APPEARING IN CONTEMPORARY AMERICAN AND THAI FILMS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุชาดา รัตนวณิชช์พันธ์, Ph.D., อุบล ธเนศชัยคุปต์, Ph.D., อานนท์ ไชยสุริยา, Ph.D. 90 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-753-7

งานวิจัยฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการตอบคำชมและเปรียบเทียบสัดส่วน ของกลวิธีการตอบคำชมของเพศหญิงและเพศชายที่ปรากฏในภาพยนตร์อเมริกัน (American Films) จำนวน 40 เรื่อง และภาพยนตร์ไทย (Thai Films) จำนวน 40 เรื่อง ที่ออกฉายระหว่าง ปีพุทธศักราช 2541 ถึง ปีพุทธศักราช 2546

ผลการวิจัยพบว่าเพศหญิงในภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทยตอบคำชมด้วย กลวิธี Appreciation token มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.00 และ 54.10 ตามลำดับ ขณะที่เพศชาย ในภาพยนตร์ทั้งสองประเภทตอบคำชมด้วยกลวิธี No Acknowledgement มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 45.49 และ 48.44 ตามลำดับ และผลการวิจัยพบว่าสัดส่วนของกลวิธีการตอบคำชม ของเพศหญิงและเพศชายในภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทยที่ตอบด้วยการเห็นด้วย (Agreement) และการไม่เห็นด้วย (Disagreement) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนกลวิธีการตอบคำชมของเพศหญิงในภาพยนตร์ทั้งสองประเภท ที่ตอบด้วยการเห็นด้วย การไม่เห็นด้วย และกลวิธีประเภทอื่น ๆ (Others) แตกต่างกันอย่างไม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกันกับสัดส่วนของกลวิธีการตอบคำชมแต่ละประเภทของ เพศชายในภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทยซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นอกจากนี้ พบการใช้กลวิธีเพิ่มเติมจากกรอบกลวิธีการตอบคำชมของเฮร์เบิร์ต (Herbert, 1990) คือ กลวิธี Asking for the Clarification (การขอความชัดเจน), Giving Comment (การแสดงความคิดเห็น), Expressing Feeling (การแสดงความรู้สึก) และ Requesting Other Repayment (การขอสิ่งอื่นตอบแทน) และพบว่าเพศหญิงและเพศชายในภาพยนตร์อเมริกัน ใช้กลวิธีการตอบคำชมแบบผสม (Compound Compliment Response Strategies) และมี แนวโน้มตอบคำชมด้วยประโยคที่ยาวกว่าเพศหญิงและเพศชายในภาพยนตร์ไทย

45911099: MAJOR: ENGLISH FOR COMMUNICATION;

M.A. (ENGLISH FOR COMMUNICATION)

KEYWORDS: COMPLIMENT/ COMPLIMENT RESPONSE/ COMPLIMENT RESPONSE
STRATEGY/ GENDER/ FILM

PONGPANOT CHOTUUM: GENDER-BASED DIFFERENCES IN COMPLIMENT
RESPONSE STRATEGIES APPEARING IN CONTEMPORARY AMERICAN AND THAI FILMS.

THESIS ADVISORS: SUCHADA RATTANAWANITPUN, Ph.D., UBON DHANETCHAIKUPTA,
Ph.D., ANON CHAISURIYA, Ph.D. 90 P. 2006. ISBN 974-502-753-7

The purposes of the study were to examine the types of the compliment response strategies and to compare the proportions of compliment response strategies used by females and males appearing in 40 contemporary American films and 40 Thai films from 1998 to 2003.

The findings revealed that the compliment response strategy that was the most frequently used by females in both American and Thai films was Appreciation token (58.00 % and 54.10 %, respectively) whereas the strategy that was the most frequently used by males in both American and Thai films was No acknowledgement (45.49 % and 48.44 %, respectively). The second finding showed that the proportions of compliment response strategies namely, Agreement and Disagreement used by females and males in both American and Thai films were different with statistical significance ($P < .05$).

However, no statistical significance was found in other compliment response strategies.

The third finding revealed that when comparing the proportions of compliment response strategies including Agreement, Disagreement and Others used by females in both American and Thai films and by males in both American and Thai films, there was no statistical significance. Additional strategies categorized as Other strategies namely, Asking for the clarification, Giving comment, Expressing feelings and Requesting other repayment were used by both males and female in American and Thai films. Finally, it was found in this study that both females and males in American films were more likely to use compound compliment response strategies and to give longer responses than both females and males in Thai films.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	6
นิยามคำศัพท์เฉพาะในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ทฤษฎีวรรณกรรม.....	7
อวัจนภาษาและการสื่อสาร.....	10
ภาษาและวัฒนธรรม.....	12
วรรณกรรมการตอบคำถาม.....	13
ภาษากับเพศของผู้พูด.....	17
ภาษาในสื่อภาพยนตร์.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	25
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	30
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาวิเคราะห์การใช้กลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิง และเพศชายที่ปรากฏในภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทย ระหว่างปีพุทธศักราช 2541 – 2546.....	30
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทยที่ออกฉาย ระหว่างปีพุทธศักราช 2541 – 2546.....	42
5 สรุปและอภิปรายผล.....	46
สรุปผลการวิจัย.....	46
อภิปรายผลการวิจัย.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก.....	55
ภาคผนวก ก.....	56
ภาคผนวก ข.....	60
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	90

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เกณฑ์และคำอธิบายที่ใช้ในการวิเคราะห์ประเภทและกลวิธีที่ใช้ในการตอบคำถาม..... 14
2	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์อเมริกัน จากหัวข้อคำถามทั้ง 4 หัวข้อ..... 31
3	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชายที่ปรากฏ ในภาพยนตร์อเมริกัน ตามหัวข้อการกล่าวชมรูปร่างลักษณะ (Appearance)..... 32
4	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์อเมริกัน ตามหัวข้อการกล่าวชมสิ่งของที่ครอบครอง (Possession)..... 33
5	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์อเมริกัน ตามหัวข้อการกล่าวชมการแสดงผลงานและ ความรู้ความสามารถ (Performance/ Skill/ Ability)..... 34
6	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์อเมริกัน ตามหัวข้อการกล่าวชมบุคลิกภาพและ อุปนิสัย (Personality and Trait)..... 35
7	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย..... 36
8	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชายที่ปรากฏ ในภาพยนตร์ไทย ตามหัวข้อการกล่าวชมรูปร่างลักษณะ (Appearance)..... 38
9	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชายที่ปรากฏ ในภาพยนตร์ไทย ตามหัวข้อการกล่าวชมสิ่งของที่ครอบครอง (Possession)..... 39
10	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย ตามหัวข้อการกล่าวชมผลงานและ ความรู้ความสามารถ (Performance/ Skill/ Ability)..... 40
11	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย ตามหัวข้อการกล่าวชมบุคลิกภาพและอุปนิสัย (Personality and Trait)..... 41

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์อเมริกัน.....	42
13 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงและเพศชาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย.....	43
14 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบคำถามของเพศหญิงที่ปรากฏใน ภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทย.....	44
15 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบคำถามของเพศชายที่ปรากฏใน ภาพยนตร์อเมริกันและภาพยนตร์ไทย.....	45
16 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Appreciation Token.....	61
17 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธี ประเภท Comment Acceptance Single.....	65
18 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Praise Upgrade.....	68
19 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Comment History.....	71
20 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Reassignment.....	72
21 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Return.....	73
22 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Scale Down.....	76
23 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Question.....	78
24 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Disagreement.....	80
25 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Qualification.....	82
26 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท No acknowledgement....	84
27 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีประเภท Request Interpretation....	87
28 ตัวอย่างบทสนทนาที่มีการตอบคำถามด้วยกลวิธีการตอบคำถามประเภทอื่น ๆ (Others) ที่ปรากฏเพิ่มเติมในงานวิจัย.....	88